

[Svend Haugaard.]

30 ha, på 2 sekunder forlod sit eget standpunkt og gik ind på regeringens forslag — og tilsyneladende uden større samvittigheds-skrupler. Jeg beklager det, for jeg tror, at det virkelig havde været muligt med lidt standhaftighed at få et forlig på et lavere antal ha end de 35, som nu foreslås.

Det er mit indtryk, at der hverken fra S, SF eller venstre er noget principielt knyttet til en brugsstørrelse på 35 ha, og det er forståeligt, for denne arealstørrelse kan ikke have nogen som helst relation til bedømmelse af, hvad der er passende brugsstørrelse. Den egner sig ikke til et enmandsbrug; forestiller man sig enmandsbrug med besætninger og areal, vil de i hvert fald ikke gå over de 25 ha, som vi har foreslået. Det egner sig heller ikke til tomandsbrug, som derimod i høj grad har muligheder inden for den grænse på 75 ha, som er topgrænsen, når der ikke er krav om tillægsjord.

Det radikale venstres forslag lyder på 25 ha, og det er for os ikke nogen tilfældig størrelse, men, som jeg sagde, højdepunktet i areal for en ejendom med besætning, som det er muligt for en enkelt familie at drive. Der er nogle, der siger: „Ja, der er jo ikke megen forskel på 25 og 35 ha, der er kun 10 ha.“ Ja, det er det, vi hidtil har forstået ved et almindeligt, jævnt stort husmandsbrug; det er forskellen. Jeg indrømmer, at hektar for så vidt er en uheldig norm, især når det som her drejer sig om geometriske mål; men det er jo ikke os, der har indsat denne norm, tværtimod, og under de givne forhold har vi ikke kunnet komme nærmere det rigtige end ved at foreslå 25 ha.

Af hensyn til en del af pressen, som åbenbart har misforstået situationen noget, vil jeg gerne lægge særlig stærk vægt på at fremhæve, at de 25 ha, vi har foreslået, alene drejer sig om de tilfælde, hvor mindre brug har behov for tillægsjord for at nå op til en passende brugsstørrelse, hvorimod det radikale venstre i alle andre tilfælde er villig til at gå op til 75 ha-grænsen, ja, endog har erklæret sig parat til at drøfte en ændring af denné grænse i opadgående retning, hvis de andre partier var parat til at gå med til at sikre jord til de brug, som virkelig har behov for det. Men det var man altså ikke fra anden side villig til. Det er naturligvis helt korrekt, at lovfor-

slaget anvender betegnelsen hektar; jeg ønsker på ingen måde at gå tilbage til brug af gamle måleenheder; men alligevel har jeg på fornemmelsen, at de fleste i tankerne arbejder med lovforslagets talstørrelser i tønder land i stedet for i hektar, og det giver jo da ikke helt det samme resultat. Vort ændringsforslag lyder på 25 ha eller målt i tønder land 45; altså et gårdbrug af betydelig størrelse, især hvor der er tale om den gode jord. Men det, flertallet samler sig om, bliver omregnet 63 tdr. land, hvor der er brug for tillægsjord, og ellers altså 135 tdr. land — en størrelse, som i øvrigt kun godt 1 pct. af danske landbrug har i dag. Det skal nok blive let at sikre det generationsskifte og det selveje, som flere partier her taler om, med den nødvendige finansiering til ejendomme af den størrelse.

Men selv det er altså ikke nok for de konservative; de har under nr. 4, 7 og 8 stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget om landbrugsejendomme, som alle vil kunne fremme en jordsamlende tendens. Man vil have kravet om, at jorden skal drives af bygningsernes beboere, fjernet, og man vil udvide grænsen til 100 ha. Må jeg lige dér indskyde, at hr. Morten Lange fra SF mente, at man kun af moralske grunde skulle stemme imod dette ændringsforslag. Han har da vistnok glemt, at der her er tale om, at man også de steder, hvor der er krav om tillægsjord, skulle gå op til de 100 ha; dér er dog et spring fra de 35 ha, som hr. Morten Lange har tiltrådt, og op til de 100.

Endvidere vil man fra konservativ side tillade, at alle brug under 7 ha frit kan tillægges naboejendomme helt op til de største godsstørrelser. Er det mon for meget sagt, at hvis de konservative havde magt, som de havde agt — og jeg kan her tage liberalt centrum med — ville de lade alle hævninger fare frit og give enhver med penge og spekulationslyst adgang til at købe ubegrænset areal hvor som helst og lade det bruge til hvad som helst af hvem som helst? Og så vil man endda påstå i betænkningen, at det sker, fordi man ønsker størst mulig forenkling og mindst mulig administration. Det er næsten til at blive rørt over. Hvis nogen skulle have lagt for meget i de sidste dages politiske begivenheder, kan jeg forsikre dem om, at hvad jordfordelingen angår, er der en ganske